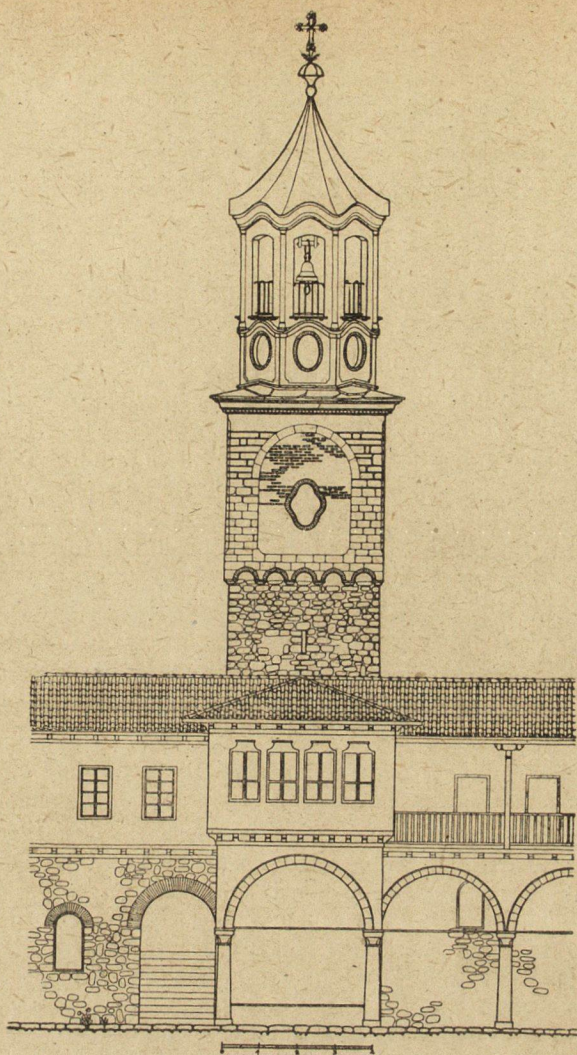

ното десетилетие североизточният ѝ ъгъл е хлътнал и е изкривен.

Двете колонки, които се движат върху вертикални оси от страни на главната църковна входна врата, са поставени от майстора, за да отбележат всяко евентуално дислокиране на сградата. Придвижени с показалеца на ръката, те се въртят свободно, защото централната ѝ част е още здрава.

Църквата е зидана с як дялан камък, с кръстати елипсовидни прозорци и „фичевски“ корнизи, отдолу с ред от зъбци (табл. XVIII). Покрита е с кръгли турски керемиди, а четирите ѝ кубета — централното и трите източни, както и това на камбанарията — с оловни листа. Камбанарията отпред има обикновения фичевски мотив, състоящ се от три арки върху колонки (табл. XX, 1), за образа на църковните светци, от които църквата носи името си, а на третия ѝ етаж — на всеки камбанариен ъгъл отгоре са поставени по две вази във форма на макови глави, боядисани в жълто.

Разгледаме ли църковната кондика, ще видим, че архитекти и туристи — чужденци и наши, винаги са се пленявали от величествения изглед на църквата и на камбанарията и са запитвали за техните майстори. Те се възхищават най-много от тънките вътрешни колони на храма, от красивия му балкон, от художествената зография и от грандиозната му камбанария.

14 б. Търновско. Плаковски манастир „Св. Илия“
Кула-камбанария (1856) главна фасада с
част от манастирската сграда

(Заснели: арх. Ив. Илчев и к.-арх. Дечко Джумаков, арг. 1951 г.)

ЦЪРКВАТА „СВ. КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА“ В ТЪРНОВО

(обр. 37—42; табл. XXXI—XXXV)

На самия планински склон към р. Янтра между паянтовите търновски къщи живописно се издигат кубетата на храма „Св. Константин и Елена“. Църквата е строена на много стръмен терен — 50 стъпала по-ниско от близката главна градска улица. Гледана отблизо, тя се виждаше само отчасти. Цяла можеше да се види само отдалече — от отсрещния хълм „Света гора“, който е на противоположния бряг на Янтра. Днес от улица Гурко може да се обхване с един поглед (табл. XXXII, 1). Въпреки това вън-

шността ѝ със своите крайно оригинални форми привличаше веднага вниманието на наблюдателя. Потърсим ли източника на хармонията на различните ѝ елементи и произхода на всеки от тях, не може да не ни учуди силно изобретателната и най-вече комбинативна фантазия на майстор Никола Фичев. Можем да бъдем най-сдържаните ценители на творенията на нашия доморасъл майстор, но като гледаме тая църква, не можем да откажем неговите неоценими качества: чувство за хубост, съчетано с практичен усет и икономия на средствата.

Сградата се познава по основите, казват архитектите. Още като разглеждаме и преценяваме основите на строеното здание, забе-